Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποφρουντουλίζω Πόντ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.

1) Ἀποσπῶ τελείως τοὺς καρπούς, τίλλω τὰ φύλλα δένδρου ἢ πέταλα ἄνθους. **2)** Συνεκδ. κατατρίβω, φθείρω.

ἀποφρουντούλισμαν τό, Πόντ. *ἀποφρουντούλιγμαν* Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποφρουντουλίζω*.

1) Ἡ τελεία ἀπόσπασις τῶν καρπῶν ἢ φύλλων δένδρου ἢ πετάλων ἄνθους. **2)** Συνεκδ. φθορά, κατατριβή κτλ.

ἀποφρύγω Πελοπν. (Μάν.) κ.ἀ. *ἀποφρυῶ* Κρήτ. *ἀποφρύσσω* Κρήτ. *ἀποφρύζω* Κρήτ. *'ποβρύσ-σω* Κύπρ. Μέσ. *ἀποφρύγουμαι* Πόντ. *ἀποφρύουμαι* Πόντ. Μετοχ. *ἀποφρυμένος* Κεφαλλ.

Τὸ μεσν. *ἀποφρύγω* = ξηραίνω. Ὁ τύπ. *ἀποφρύσσω* καὶ ἐν Ἐρωφίλ. Ἀφιέρ. 41 (ἔκδ. ΣΞανθουδ.) καὶ Ριμάτ. κόρης καὶ νέου (ἔκδ. ÉLegrand Bibl. 2,51).

1) Περατῶ τὸ φρύξιμον, ἀποξηραίνω, ἐπὶ διπυρίτου ἄρτου Πελοπν. (Μάν.) κ.ἀ.: *Θ' ἀνάψω αὔριο τὸ φοῦρνο ν' ἀποφρύξω καὶ τ' ἄλλα καρβέλια, γιατὶ μοῦ μουχλιαίνουνε* Μάν.

2) Ἀμτβ. Ἀποξηραίνομαι, στειρεύω, ἐπὶ πηγῆς, φρέατος κτλ. Κρήτ. Κύπρ.: *Ἐπόφρυξε τὸ πηγάδι μας* Κρήτ. *Ἀποφρύζει ἡ βρύσι* αὐτόθ. || Ἄσμ.

Οἱ βρύσες ἐποφρύξανε καὶ τὰ σταμνιά-ν- ἐσπάσαν
αὐτόθ.

Πιάνει μαγεύει τὰ νερὰ καὶ ἀποφρυοῦδ' οἱ βρύσες
κ' ἐπέφτα γ' ἐποθαίνανε ἀθρώποι 'πὸ τσοὶ δίψες

αὐτόθ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἐρωφίλ. ἔνθ' ἀν. «μ' ἕνα θολὸ κι ἀπόμικρο ποτάμι 'π' ἀποφρύσσει» καὶ ἐν Ριμάτ. κόρης καὶ νέου ἔνθ' ἀν. «ὅντεν ἰδῇς τὸ πέλαγος ν' ἀρχίσῃ ν' ἀποφρύσσῃ». Μετοχ. *ἀποφρυμένος* = κατάξηρος, διψαλέος Κεφαλλ.: Φρ. *Ξερὸς κι ἀποφρυμένος. Νηστικὸς κι ἀποφρυμένος.* Συνών. *ἀποστειρεύω* **2**, *ἀποστερεύω* **2**, *ἀποφυράζω* **2**. **β)** Στειρεύω, παύω νὰ παράγω γάλα Κύπρ.: *'Ποβρίσ-σουν οἱ αἴγες - οἱ κουέλ-λες* (προβατῖνες). Συνών. *ἀποστειρεύω* **1**, *ἀποστερεύω* **1**. **3)** Μέσ. παύω νὰ αἰσθάνομαι ζέστην, δίψαν κτλ. δροσίζομαι Πόντ.: *Ἔπα λεμονάδαν κ' ἐπεφρύγα* (*ἔπα* = ἔπιον).

ἀποφρυμάρα ἡ, Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀποφρυμὸς* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-άρα*.

Τὸ νὰ ὑποφέρῃ τις ἀπὸ ὑπερβολικὴν δίψαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀποξηραίνεται τὸ στόμα. Συνών. *κοράκιασμα*.

***ἀποφρυξιαρβὰ** ἐπίθ. θηλ. *ἀποβρυξαρβὰ* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀπόφρυξι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-αρβὰ* θηλ. τῶν εἰς *-άρις* ἐπιθ.

Ἡ χάνουσα τὸ γάλα της εὐθὺς μετὰ τὴν γέννάν της, ἐπὶ αἰγὸς ἢ προβατίνας.

ἀποφρυξιμαιὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἀποβρυξιμαιὸν* τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀπόφρυξι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ιμαιός*, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 241.

Ἀρνίον ἢ ἐρίφιον ἀνῆκον εἰς μητέρα, ἡ ὁποία ἔχασε τὸ γάλα της εὐθὺς μετὰ τὴν γέννάν της. Συνών. **ἀπογαλισιμαιός*.

ἀποφτάνω Κρήτ.

Τὸ μεσν. *ἀποφτάνω* = καταφθάνω.

Φθάνω, καταφθάνω: Ἄσμ.

Θερμὰ μᾶς ἐζυγώνανε κ' εἶχα φτερὰ 'ς τὰ πόδια
κ' ἐπιάνασί μας ζωάνους κ' ἐσφάζασί μας κιόλας,
κιανένα δὲν ἀφίνανε 'ς τὴ χώρα ν' ἀποφτάξῃ

Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Στάθῃ πρᾶξ. Β στ. 319 (ἔκδ. ΚΣάθα σ. 142) «κι ἄλλο τ' ἀφέντη μου ἐρχομὸς καὶ ὁ νοῦς μου τόνε βάνει | πῶς ὥραν ὥρα ἐδεπὰ 'ς τὴ χώρα ἀποφτάνει». Συνών. *φτάνω*.

ἀποφτειάνω Κρήτ. Μακεδ. (Φλόρ.) Πελοπν. (Μάν.) —*Λεξ.* Αἰν. Δημητρ. *'ποφτειάνω* Κρήτ. (Κατσιδ.) *ἀποφκειάνω* Πελοπν. (Οἰν. Βούρβουρ.)

Τὸ μεσν. *ἀποφτειάνω*.

1) Καλλωπίζω, στολίζω, εὐπρεπίζω Κρήτ. (Κατσιδ. κ.ἀ.): *'Ποφτειάνεται γιὰ νὰ φαίνετ' ὄμορφη* Κατσιδ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σαχλίκ. Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις στ. 610 (ἔκδ. GWagner σ. 101) «κι ἀπὴν τὸ διαλαλήσασιν, λέγει, ἀκροσταθῆτε | ὅλες ἐδᾶ παστρεύεσθε, ὅλες ἀποφτειασθῆτε». Συνών. *ἀποσιάζω* **2**, *σιάζω*. **2)** Ἀποτελειώνω, ἄγω τι εἰς πέρας Μακεδ. (Φλόρ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν. Οἰν.) —*Λεξ.* Αἰν. Δημητρ.: *'Επόφκειασε τὸ τραπέζι* Οἰν. *Δὲν ἔχουμε λεφτὰ ν' ἀποφτειάξουμε τὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μας* Μάν. || Ἄσμ.

Τὰ περιστέρια κουβαλοῦν κ' οἱ ὄμορφες τὸ φτειάνουν,
τό φτειασαν καὶ τ' ἀπόφτειασαν, πιάνουν χορὸ χορεύουν

Φλόρ. Συνών. *ἀποτελειώνω* **1**.

ἀποφτειασίδι τό, ἀμάρτ. *ἀποφκειασίδι* Πελοπν. (Μάν. Λακων. Οἰν.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποφτειάνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ίδι*.

Συνήθως ἐν τῷ πληθ. **1)** Αἱ ὑπολειπόμεναι ἐργασίαι πρὸς ἀποπεράτωσιν ἀρξαμένου ἔργου Πελοπν. (Μάν.): *Κάτι ἀποφκειασίδια χρειάζουντα ἀκόμα κ' ἔβαλα μερικὰ μεροδούλια καὶ τέλειωσα.* **2)** Τὰ ὑπολειπόμενα μετὰ τὸ κοσκίνισμα τῶν σιτηρῶν ἄχρηστα σκύβαλα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀποσώρι* **1**.

ἀπόφτειασμα τό, Κρήτ. (Κατσιδ. κ.ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποφτειάνω*.

Καλλωπισμός, στολισμὸς ἔνθ' ἀν.: *Φτάνει τ' ἀπόφτειασμα καὶ κατέχομέ do πῶς εἶσαι ὄμορφη* Κατσιδ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Δ 19 (ἔκδ. ΣΞανθουδ.) «καὶ τὰ συχνιὰ ἀποφτειάσματα τῆς Ἀρετῆς, Ἀρτέμη, | δὲν τά 'χω νά 'σα γιὰ καλὸ κι ὁ λογισμός μου τρέμει».

ἀποφτερὸς ἐπίθ. Κρήτ. (Τοπόλ.) *ἀποχτερὸς* Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀπόφτι*, παρ' ὃ καὶ *ἀπόχτι*, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ερός*.

Ἀλίπαστος, ἐπὶ κρέατος ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Καὶ κάτσε καὶ λοάρμασε ἀπ' ὅ,τι θὰ μᾶς βγάλῃς
γι' ἀπόχτι γιὰ λουκάνικο γι' ἀποχτερὸ κομμάτι

Θήρ.

Γι' ἀπάκι γιὰ λουκάνικο γι' ἀποφτερὸ κομμάτι
γι' ἀποὺ τὸ βαρελλάκι σου κιάμμιὰ γουππεὰ γεμάτη

(*κουππεὰ* = κούππα) Τοπόλ.

ἀπόφτι τό, Σῦρ. *ἀπόχτιν* Κύπρ. *ἀπόχτι* Θήρ. Ἰκαρ. Κάρπ. Κρήτ. Μεγίστ. Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ. Σύμ. Σῦρ. Χίος (Καρδάμ. κ.ἀ.) κ.ἀ. *'πόχτι* Θρᾴκ. (Βασιλικ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀπόπτιον*. Τὸ *ἀπόχτι* ἐκ τοῦ *ἀπόφτι* καθὼς καὶ *ἀδερφοποιτός* - *ἀδερφοφτός* - *ἀδερφοχτός*. Τὸ μεσν. *ἀπόκτιν* λογία γραφὴ ἀντὶ *ἀπόχτιν*. Περὶ τῆς λ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 207 κέξ.

1) Κρέας τὸ ὁποῖον διὰ καταλλήλου ἐπεξεργασίας ἁλατιζόμενον καὶ ἐκτιθέμενον εἰς τὸν ἥλιον ἢ καὶ παρὰ τὴν ἑστίαν καθίσταται παστὸν (ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἰχθύες ἁλίπαστοι) ἔνθ' ἀν.: *Ἔφαα ἀπόχτιν τσ' ἐκακοστομάδασα* Κύπρ. *Ἐγίνην ὁ δεῖνα σὰν ἀπόχτιν 'ποὺ τὴν ἀρρώσκιαν* αὐτόθ. || Φρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ